

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta:	Uljana Davydová
Téma práce:	Inovace na finančních trzích
Rozsah práce:	77 stran (120 588 znaků)
Datum odevzdání práce:	29. 06. 2023

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomová práce (dále DP) je zpracována na aktuální a nové téma, které má interdisciplinární charakter. Tématické zaměření DP je koncipováno velmi široce a zahrnuje tematiku inovací na finančních trzích. Autorka diplomové práce se zaměřila hlavně na fenomény technologické civilizace z pohledu finančních trhů, konkrétně se soustředila na set vybraných problémů z finančních technologií, technologie, především technologie distribuovaných záznamů (DLT), technologie blockchainu, ale také na chytré kontrakty, dále na kryptoměny a kryptoaktiva, které lze chápat jako krypto-inovace, včetně jejich právní regulace jak v USA, ale i v EU. Pozornost je věnována také alternativním metodám získávání finančních prostředků tzv. crowdfundingu.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma DP je koncipováno velmi široce – inovace na finančních trzích. Autorka práce však téma zúžila na vybrané technologické inovace na finančních trzích. Cíl práce je diplomantkou popsán na str. 8 DP: „Cílem mé práce je právní, ekonomická a technologická analýza kryptoměn a jiných inovací, zejména analýza možnosti aplikace současné právní úpravy v rámci českého právního řádu na vybrané finanční inovace, vyhledání jejich právní úpravy, zejména přímo aplikovatelných předpisů na úrovni Evropské unie a Spojených států amerických a jejich následné srovnání, dále studium skutečností mající vliv na finanční trhy, technologických aspektů inovací na finančních trzích a jejich fungování a uvedení s nimi spjatých problémů a navržení jejich případného řešení.“

Při zpracování DP autorka využívá metodu deskripce, analýzy, syntézy, komparace a interdisciplinární přístup. Téma práce je značně náročné jak na teoretické znalosti, tak na znalosti a dovednosti konkrétní a specializované, zejména v oblasti finančních technologií a aplikace digitalizace. Toto je reflektováno diplomantkou v použitých metodách, jakož i v obsáhlosti využitých pramenů.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je logicky členěna na úvod, šest částí a závěr. Součástí DP je také řada konkrétních příkladů a krátkých případových studií, které jsou obsaženy zejména v závěrečných částech práce, jelikož mají aplikatorní charakter. DP také obsahuje seznam zkratk, strukturovaný seznam použitých zdrojů, abstrakt a klíčová slova v jazyce českém a anglickém.

4. Vyjádření k práci

„Úvod“ DP autorka pojala tuto část práce jednak jako stručnou propedeutiku do tématu inovací na finančním trhu, kde definuje základní pojmy jako jsou inovace na finančním trhu či k finanční technologie, jednak jako specifikaci cílů DP a konkretizaci její struktury, ale i popis metod, které využívá při zpracování práce.

Podle mého názoru v DP chybí problematika analitických a ideových rámců inovací, ale i inovací na finančních trzích. Tyto otázky jsou autorkou práce zmíněny, ale poněkud zjednodušeně a nedostatečnou systematikou. Chybí vymezení pojmu inovace obecně a také členění jednotlivých druhů inovací, např. by bylo účelné využít charakteristiku inovací podle J. A. Schumpetera, případně pojetí inovací u M. Portera. Za důležitý považují vztah pojmu inovace k podnikavosti či podnikání, ale i její roli ve vztahu k pokroku, rozvoji, růstu či prosperitě. Konkrétně u technologických inovací je důležitý proces šíření, resp. osvojení technologických inovací zvláště na finančních trzích. Důležitá je i charakteristika současné etapy (páté) technologické revoluce, která je specifická stěžejními charakteristikami (intenzita informací, decentralizované struktury, globalizace), což jsou základní předpoklady pro rozvoj současné technologické civilizace. Významný je také komplexní pohled na ekonomiku, hlavně rozvoj ekonomiky sítí (základem je konkurenční výhoda založená na technologických inovacích), což platí i o inovacích na finančních trzích. Mnohým problémům se diplomantka v práci následně věnuje a analyzuje jejich konkrétní podobu, projevy atd.

V první část *„Příklady jednotlivých inovací na finančních trzích a Fintech společností“*, je orientována na finanční technologie, PayPal, platby mobilními technologiemi a nositelnými zařízeními, Revolut (elektronická či virtuální banka) a mobilní peníze.

V druhé části *„Technologie DLT, technologie blockchain, NFT a chytré kontrakty“* se diplomantka zaměřila na technologie distribuovaných záznamů nebo distribuované účetní knihy (DLT), technologie blockchainu, která je charakterizována jako účetní kniha pro kryptoměny, non-fungible token, tedy nezaměnitelný token neboli mince a chytré kontrakty jsou vlatně protokoly či sftwar, jenž zajišťuje, ověřuje anebo zajišťuje vyjednávání, či provedení smlouvy, dohody (kontraktu). V uvedené části jsou drobné nepřesnosti (např. str. 18 a 20).

V třetí části *„Kryptoměny, virtuální aktiva a kryptoaktiva“* se autorka věnuje definování kryptoměn, zejména bitcoinu, strablecoinů a dále také právní regulaci kryptoměn v ČR, v USA a v EU (MiCa). V úvodu této části by mělo být zmíněno proč je důležité se zajímat o krypto-inovace na finančních trzích ve smyslu „The next big thing“, velmi důležitou problematikou je tak struktura adopce především kryptoměn a zdůraznění konkurenční výhody kryptoměn a kryptoaktiv (s akcentem na rozdíl v uvedených pojmech).

Čtvrtá část DP *„Crowdfunding“*, je orientována, tj. v obecné rovině je to posun od tradičního poskytování finančních služeb tradičními bankami, k alternativním způsobům poskytování těchto služeb a to především v rámci využití finančních technologií, konkrétně jde především o alternativní metodu získávání finančních prostředků na (investiční) projekt. Využití crowdfundingu je velmi široké, zvláště v monetárně vyspělých ekonomikách a většinou ho dělíme na finanční a nefinanční. Diplomantka se tak oprávněně zabývá různými modely crowdfundingu, dále uvádí příklady konkrétních projektů a také jeho právní regulaci v EU a v ČR.

Pátá část DP *„Komparace americké, evropské a tedy i budoucí české právní úpravy některých finančních inovací“* je věnována možné právní úpravě finančních inovací v ČR.

Šestá část DP *„Trestná činnost spjatá s inovacemi na finančních trzích“* je zaměřena na právní úpravu v oblasti trestního práva a stručné analýze vybraných typů podvodů, které mohou souviset se zaváděním inovací na finančním trhu. Počet trestných činů spjatých s technologickými inovacemi na finančních trzích výrazně roste, a proto tato problematika je velmi aktuální.

„Závěr“ DP, je spíše shrnutím práce než souhrnem konkrétních závěrů vyvozeným z DP. Nicméně autorka DP dospěla k závěru, že technologická, ekonomická a právní analýza kryptoaktiv a dalších inovací na finančním trhu je velmi důležitá. Problémem je i jednotný analytický rámec pro technologické inovace na finančních trzích, což se projevuje např. v definování základních pojmů. Za nedostatečnou považují v DP ekonomickou analýzu kryptoměn a kryptoaktiv. Doporučoval bych hlubší analýzu zejména vztahu ekonomie a kryptoměn a kryptoaktiv, jakož i jejich zasahování do současného ekonomického prostředí (světa), stanoviska významných institucí

(MMF, Světová banka, FED, ECB, ČNB apod. dále vztah k inflaci či deflaci, vztah úrokových sazeb ve vztahu k hospodářskému cyklu, vnímání časových preferencí apod.

Cíle práce byly v převážné míře naplněny. Celkově hodnotím DP jako poměrně zdařilou.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle DP byly v převážné míře naplněny naplněny.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomantka vypracovala práci samostatně a o tom svědčí hloubka technologické a právní analýzy problému, praktické příklady a případové studie, jakož i vyvozené závěry. Použité zdroje jsou autorkou DP řádně citovány. DP byla prověřena z hlediska plagiátorství (systém Theses).
Logická stavba práce	Práce je logicky a systematicky strukturována na úvod, šest částí a závěr DP. Jemnější členění DP přispělo k její větší srozumitelnosti a přehlednosti.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka DP důsledně cituje použité zdroje, citace odpovídají standardům. Diplomantka využívá tuzemské i zahraniční zdroje (odborné knihy, odborné články, internetové zdroje a právní předpisy) a jejich rozsah odpovídá typu kvalifikační práce.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka analýzy odpovídá tematickému zaměření, částečně problematika může její analytické a ideové ukotvení. Autorka naplnila zcela vytyčené cíle, zejména v oblasti analytických a ideových rámců DP a hloubky ekonomické analýzy zejména krypto-inovací.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je na velmi dobré úrovni. V práci jsou praktické příklady a stručné případové studie.
Jazyková a stylistická úroveň	Stylistická úroveň odborného textu je na dobré úrovni.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

- Stručně charakterizujte inovace obecně, jejich druhy, uveďte celostní pohled na inovace na finančních trzích a význam technologických inovací v historickém kontextu i ex ante ve vztahu k rodící se současné technologické civilizaci.
- Uveďte proč se o kryptoměny a kryptoaktiva zajímat, otázka adopce kryptoměn, konkurenční výhody, ale i úskalí které jsou s problematikou krypto-inovací spojeny?
- Proč v ČR není bitcoin měna? Uveďte základní právní důvody., zejména zákon o ČNB, ZPS apod. Kde je bitcoin zákonné platidlo. Uveďte základní rozlišení virtuální měny od virtuálních aktiv, které by mohly být využity jako investiční instrumenty.

Doporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k ústní obhajobě před příslušnou komisí.
------------------------------------	--

Navržený klasifikační stupeň: velmi dobře

V Praze dne 11. 08. 2023

_____
PhDr. Mgr. Pavel Seknička, Ph.D.
oponent